

Siófoki Járásbíróság

1.P.20.539/2017/11.

A bíróság a dr. Máté Szabolcs 1077 Budapest Rózsa u. 13. I/11. szám alatti ügyvéd által képviselt Takarékszövetkezeti Központi Követeléskezelő Zrt. 1125 Budapest, Fogaskerekű u. 4-6. szám alatti felperesnek – a dr. Várhelyi Tamás Székesfehérvár, Zichy liget 9. fsz. 6. szám alatti ügyvéd által képviselt [REDACTED] szám alatti alperes ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt indított perében meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

A bíróság a felperes keresetét elutasítja és kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 70.600.- Ft (azaz: hetvenezer-hatszáz forint) perköltséget.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Kaposvári Törvényszékhez címzett, de a Siófoki Járásbíróságnál az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett fél elektronikusan, az elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett fél írásban, 3 példányban benyújtandó fellebbezéssel élhet.

A felek a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívül történő elbírálását kérhetik.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha a fellebbezés a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költségek megfizetésére vonatkozik, az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, illetve az ítélet indokolása ellen irányul.

Ha a felek tárgyalás tartását kérik a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson bírálja el.

I n d o k o l á s

A felperesi jogelőd Lombard Finanszírozási Zrt. és az alperes között 2008. szeptember 11-én kölcsönszerződés jött létre a Volkswagen Sharan típusú személygépkocsi megvásárlásához kapcsolódóan. A szerződés szerint 1.312.500.- forint svájci frankban nyilvántartott kölcsönösszeget nyújtott a felperesi jogelőd az alperesnek 60 hónapos futamidőre, 19,94% THM mellett. A kölcsön „fix deviza konstrukció” alkalmazásával jött létre, mely szerint a kamatváltozás és árfolyamváltozás elszámolása a futamidő végén történt. A kölcsönszerződés részét képezte az alperes által megismert és átvett üzletszabályzat. A kölcsönszerződéshez kapcsolódóan 2008. szeptember 16-án opciós szerződés jött létre a felperesi jogelőd és az alperes között a kölcsönszerződéssel finanszírozott gépkocsira vonatkozóan. Az alperes 2010-től kezdődően a szerződés szerinti fizetési kötelezettségének nem tudott eleget tenni, 2010. szeptember 20-án szerződésmódosítás jött létre a hátralék átütemezésére. Mivel fizetési kötelezettségeit az alperes továbbra sem teljesítette, 2010. november 17-én a felperesi jogelőd fizetési felszólítást küldött az alperesnek, majd ennek eredménytelensége miatt 2011. január 17-én a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, egyben opciós jogát gyakorolta. Az alperes a kölcsönszerződés felmondását és az opciós jog gyakorlására vonatkozó felperesi jogelőd nyilatkozatát 2011. január 25-én átvette. Az opció gyakorlása folytán az alperes a felperesi jogelődnek a gépkocsit átadta, aki azt a műszaki állapot felmérést követően megállapított értéknél magasabb összegben, 950.000.- forintért értékesítette. Az értékesítésből befolyt vételárból a gépkocsi értékesítésével kapcsolatos költségek levonását követően fennmaradt összeget a felperesi jogelőd az alperes tartozásába elszámolta, 2011. április 04-én az ekként meghatározott tartozás mértékéről az alperest értesítette. Ekkor a tartozás összege 931.293.- forint volt. 2012. június 13-án a felperesi jogelőd a felperesre engedményezte az alperessel szemben fennálló követelést, mely ekkor 913.129.- forint tőke, 144.569.- forint késedelmi kamat és 500.- forint költségből állt össze. A felperes 2012. augusztus 03-án tájékoztatta az alperest az engedményezésről, és ismételten felszólította a fizetésre. Az alperes ezt követően részletfizetés iránti kérelemmel élt, valamint részletekben 50.050.- forintot megfizetett tartozása csökkentésére. A fenti összeget a felperes a fennálló költségekre és a késedelmi kamatra számolta el.

Siófoki Járásbíróság
1.P.20.539/2017/11.

A felperesi jogelőd Lombard Lízing Zrt. a 2014. évi XL. törvény alapján a devizahitel szerződéssel kapcsolatos elszámolást elkészítette az engedményezés napjáig, azt az alperes részére megküldte. Az alperes az elszámolással szemben panasszal nem élt, továbbá az engedményezés időpontjától kezdődően elszámolást nem kért. Ekként az elszámolás felülvizsgált elszámolnak minősül.

Mivel a felperes csak a per folyamán szerzett tudomást az elszámolásról, ekként az ott tisztességtelenül felszámított összeget figyelembe véve keresetét módosította, a 80.699.- Ft-os összeget a lejárt késedelmi kamat körében elszámolta.

A felperes módosított keretében 913.129.- Ft valamint annak 2013. szeptember 11-től a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatok, továbbá 143.892.- Ft lejárt késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Másodlagos kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság amennyiben az alperesi érvénytelenségi kifogásnak helyt ad, úgy nyilvánítsa érvényessé a szerződés megkötéséig visszaható hatállyal a határozathozatalig terjedő időre a szerződést azzal, hogy a szerződés az egyedi kölcsönszerződésben és az üzletszabályzatban rögzített feltételekkel érvényes, az ügyleti kamat mértéke évi 8,28 %, a mértékadó devizanem a svájci frank, továbbá hogy az alperes befizetésének elszámolásánál az elszámolási törvények szerint a MNB hivatalos devizaárfolyama az irányadó. Ez esetben az elsődleges kereseti kérelmével egyező összegszerűségben kérte szintén marasztalni az alperest.

Az alperes a felperesi kereset elutasítását kérte, érvénytelenségi kifogást terjesztett elő a kölcsönszerződéssel kapcsolatosan. Állította, hogy a kölcsönszerződés nem felel meg sem a deviza alapú, sem a forint kölcsönszerződésekkel szemben támasztott jogszabályi feltételeknek: amennyiben deviza alapú kölcsönszerződnek tekintjük, úgy nincs meghatározva a kirovó pénznemben a tőkeösszeg, az soha nem rögzült svájci frankban, a felperes valamennyi esedékes követelést, illetve alperesi teljesítést kizárólag forintban tartotta nyilván. Ugyanakkor a forint alapú szerződés feltételeinek sem felel meg a szerződés, hiszen a tőkeösszeg forintban történő meghatározásán kívül semmilyen további, forintszerződés esetén alkalmazandó rendelkezést nem tartalmaz, sem a kamat, sem a THM meghatározása körében. Állította továbbá, hogy a THM meghatározása nem felel meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés b)

Siófoki Járásbíróság
1.P.20.539/2017/11.

pontjában foglaltaknak, nem tartalmazza a THM számításánál figyelembe vett, illetve figyelembe nem vett költségeket, illetve annak becslését. Nem tartalmazza továbbá a kamatok éves százalékos mértékét, továbbá a felperes a devizaárfolyamból eredő követelését az üzletszabályzat szerint kamatként tartotta nyilván. Ezen felül az árfolyamkockázatról nem nyújtott megfelelő tájékoztatást az alperes részére. Állította az alperes azt is, hogy az összegszerűség körében sem bizonyította keresetét a felperes, nem csatolt olyan kimutatást, amely a felmondásig teljesített alperesi törlesztések elszámolását nyomon követhetően tartalmazná. Hivatkozott arra is, hogy megszűnt szerződést érvényessé nyilvánítani nem lehet.

A Siófoki Járásbíróság P.20.618/2016/13. számú ítéletével a felperesi kereset szerint marasztalta az alperest, mely ítéletet a Kaposvári Törvényszék 2.Pf.20.510/2017/4. számú végzésével hatályon kívül helyezett és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására utasította. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi érvénytelenségi kifogás elbírálásával kapcsolatosan téves jogi álláspontot alkalmazott, mivel az alperes a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségére hivatkozott. Kifejtette továbbá, hogy az érvénytelenségi kifogás esetén a DH.2 törvény 37. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelő ellenkérelem előterjesztésére az alperes nem köteles. Ezért előírta, hogy az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak érdemben vizsgálnia kell az alperes érvénytelenségi kifogását, továbbá, hogy a felperes másodlagos keresetében előterjesztett érvénytelenség jogkövetkezményének levonására irányuló igényre figyelemmel amennyiben a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége megállapítható, a bíróságnak döntenie kell a felperes másodlagos keresetéről annak korlátai között.

A bíróság a fentieknek megfelelően lefolytatott újabb eljárásban megállapította, hogy a felperes keresete alaptalan.

A Ptk. 523. § (1) bek-e szerint kölcsönszerződés alapján a pénzüintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét szerződés szerint visszafizetni.

A Ptk. 523. § (1) bek. e./ pontja szerint a hitelező azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönt, ha az adós más súlyos szerződésszegést követett el.

Siófoki Járásbíróság
1.P.20.539/2017/11.

Az 526. § (2) bek-e szerint a hitelezőnek a kölcsönösszegre vonatkozó visszakövetelési joga a szerződésben meghatározott lejárat, illetve lejáratok szerint, felmondás esetén pedig a felmondási idő elteltével nyílik meg.

A Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződés feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A (4) bekezdés szerint a tisztességtelenséget önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

A 209/A § (2) bekezdése szerint fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A semmiségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

A szerződés megkötésekor hatályos 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 212. § (1) bekezdése szerint a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződésnek tartalmaznia kell a külön jogszabály alapján megállapított éves százalékból kifejezett teljes hiteldíj mutatót.

A 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozat indokolásában kifejtettek szerint bár a perbeli szerződés megkötésekor jogszabály nem határozta meg a deviza alapú kölcsön fogalmát, azonban a 41/1997.(III.5.) Kormányrendelet és a 83/2010.(III.25.) Kormányrendeletből levezethető hogy deviza alapú hitelnek az olyan hitel minősül, amikor a hitelt devizában tartják nyilván, de a folyósítás és a törlesztés forintban történik. Ezen konstrukcióban a cél a forintnál kedvezőbb kamatmérték realizálása volt, melynek alapját a Ptk. 231. §-a képezte. Ebben a konstrukcióban a kamat nem azonos az adott deviza jegybanki alapkamatával, ahogy a forintkölcsön kamata sem azonos bankkölcsön esetén a jegybanki alapkamattal. Fontos kritériuma a deviza alapú kölcsönszerződéseknek, hogy a tartozás devizában kerül megállapításra, az adós tartozása mindig a kirovó pénznemben meghatározott összeg. Ugyanígy az esedékesség és a törlesztések vonatkozásában a kirovó pénznemben teljesített befizetéseket is a kirovó pénznemben kell elszámolni, a tartozás mindenkor mértékét, az

Siófoki Járásbíróság
1.P.20.539/2017/11.

esedékessé váló törlesztő részleteket a kirovó pénznemben kell meghatározni és az alapján átszámítani a lerovó pénznemre.

A bíróság a perbeli kölcsönszerződést vizsgálva megállapította, hogy az nem felel meg a deviza alapú kölcsönszerződés kritériumainak. Maga a kölcsönszerződés ugyanis kizárólag forintban tartalmazza a tőkeösszeget, míg a szerződés részét képező üzletszabályzat 23. pontja szerint a mértékadó árfolyam a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján. Mivel nem a folyósítás, hanem a szerződés létrejöttének napjához köti az üzletszabályzat a kirovó és lerovó pénznem közötti mértékadó árfolyam meghatározását, így a szerződéskötés napján az üzletszabályzatra figyelemmel pontosan meghatározható lett volna a kölcsön összege a mértékadó svájci frank deviza nemében is. Ez azonban nem történt meg. Szintén nem tartalmazza a kölcsönszerződés sem a kamat mértékét, sem a THM számításánál figyelembe vett költségeket. Az üzletszabályzatban hivatkozott 17. pont szerinti mértékadó kamatláb a svájci frank esetében az e. pont szerint számítandó, előre meg nem határozható mértékű kamat, ellentmondó rendelkezéseket tartalmaz az egyedi kölcsönszerződés 9. pontjában foglalt azon kitételrel, mely szerint az összes törlesztő részlet 1.856.100.- Ft és mely alapján határozta meg a folyósított és az összesen törlesztendő részlet figyelembevételével felperes a másodlagos kereseti körében az éves százalékos kamat mértékét. Mivel az egyedi kölcsönszerződésben foglalt rendelkezések, az abból számított kamatmérték nem egyezik meg az üzletszabályzatban meghatározott mértékadó kamatláb összegével, ezért ekörben érvényes szerződéses kikötést megállapítani szintén nem lehet. A bíróság többszöri felhívására sem tudott csatolni a felperes semmilyen olyan kimutatást, mely igazolná azt, hogy a svájci frank alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatosan deviza alapú elszámolása lenne, az egyes esedékessé vált törlesztő részleteket, illetve az egyes alperesi törlesztéseket a kirovó pénznemben tartotta volna nyilván és azt mikor, milyen módon, hogyan számolta volna át a lerovó pénznemre. Mindez azt támasztja alá, hogy bár a kölcsönszerződésben mértékadó devizanemként megjelölésre került a svájci frank, az üzletszabályzat és az egyedi kölcsönszerződés is utal a kamatváltozás 1. és kamatváltozás 2. megnevezésű, ténylegesen az árfolyamváltozást jelölő kikötésekre, azonban ezen kívül a névleges rendelkezéseken kívül a felperes semmivel nem tudta igazolni azt, hogy deviza alapon folyósította volna, illetve tartotta volna nyilván a kölcsönszerződéssel kapcsolatos ki- és befizetéseket.

Siófoki Járásbíróság
1.P.20.539/2017/11.

Mindezeken túl nem felel meg a Hpt. 213. §-ában foglalt rendelkezéseknek az sem, hogy a deviza árfolyamváltozásból eredő követelését a felperes az üzletszabályzat 25. a) és b), illetve c) pontja szerinti meghatározása, valamint az egyedi kölcsönszerződés, illetve az üzletszabályzat rendelkezéseiből nem állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatról az alperes megfelelő tájékoztatást kapott volna a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatban foglaltak szerint. Ekörben az üzletszabályzat V.6. pontjában foglalt tájékoztatás az átlagosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem világos és nem érthető.

Mivel a deviza alapú kölcsönszerződés kritériumainak a fentiek alapján a kölcsönszerződés nem felel meg, a bíróság vizsgálta azt is, hogy forint alapú kölcsönszerződésnek tekinthető-e. A bíróság hangsúlyozza, hogy a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglalt mellőzés terhével történt többszöri bírói felhívás ellenére sem terjesztett elő ekörben egyéb bizonyítási indítványt a felperes, mint az általa már korábban csatolt, csupán forint alapú számlakivonatot, fizetéstörténetet.

Mivel a tőkeösszeg meghatározásán kívül forintkölcsön esetében csupán a törlesztő részletek száma került meghatározásra a tőkeösszegen felül, a Hpt. 213. § (1) bekezdésében foglalt kritériumoknak a szerződés ez esetben sem felel meg. Amennyiben ugyanis a kölcsönt forint kölcsönnek tekintjük, az nem tartalmaz a Hpt. 313. § (1) bekezdés b) és c) pontjában, illetve a 41/1997.(III.5.) Kormányrendelet 12. § e) pontjában foglaltaknak megfelelő rendelkezést a kamatra nézve. Ezért a szerződés egyrészt, mint deviza alapú, másrészt mint forint alapú kölcsönszerződés is semmisnek minősül. A bíróság tehát az érvénytelenség körében az alperesi érvénytelenségi kifogást megalapozottnak találta.

A Ptk. 234. § (1) bekezdése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére bárki határidő nélkül hivatkozhat. A 237. § (1) bekezdése szerint érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani. A (2) bekezdés szerint ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, a bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja. Az érvénytelen szerződést érvényessé lehet nyilvánítani, ha az érvénytelenség oka – különösen uzsorás szerződés, a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalansága esetén az aránytalan előny kiküszöbölésével –

Siófoki Járásbíróság
1.P.20.539/2017/11.

megszüntethető. Ezekben az esetekben rendelkezni kell az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010.(VI.28.) PK. vélemény szerint az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, mely jogkövetkezményt a bíróságnak hivatalból is alkalmaznia kell. Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit mind semmisség, mind megtámadhatóság esetén a bíróság csak a fél erre irányuló kérelme alapján alkalmazza. Ekörben a jogkövetkezmények alkalmazására csak az általános eljárásjogi szabályok szerint a fél erre irányuló kérelme korlátai között kerülhet sor.

Bár a felperes másodlagos kereseti kérelmében kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását, azonban többszöri kifejezett bírói felhívás ellenére sem jelölte meg azt, hogy a szerződés mely pontjai vonatkozásában milyen, az eredeti szerződéshez képest eltérő tartalommal kéri a szerződés érvényessé nyilvánítását. Többször megismételte, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítását az egyedi kölcsönszerződésben és az üzletszabályzatban rögzített feltételek szerint kéri azzal, hogy az ügyleti kamat évi 8,28 %, a mértékadó devizanem svájci frank, míg az alperesi befizetésnek az elszámolására az elszámolási törvények szerinti MNB hivatalos devizaárfolyama az irányadó. Mivel a szerződés érvényessé nyilvánítása abban az esetben jöhet szóba, ha a szerződés érvénytelen, fogalmilag kizárt egy érvénytelen szerződés eredeti tartalommal, illetve az eredeti tartalomból levezetett éves kamatmérték körében tett kiegészítéssel történő érvényessé nyilvánítása, hiszen ez esetben a bíróság pontosan azt a jogkövetkezményt nem tudná elérni, melyre az érvénytelen szerződések esetében az érvényessé nyilvánítás szolgál, nevezetesen az érvénytelen rendelkezések nem kerülnének kiküszöbölésre. Mivel a korábban kifejtettek szerint a kölcsönszerződés alapvető lényeges hiányosságai miatt a bíróság a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségét állapította meg, továbbá mivel a felperes többszöri bírói felhívásra sem jelölte meg pontosan, tételesen, hogy a kölcsönszerződések mely pontját, milyen tartalommal kéri érvényessé nyilvánítani, a 8. sorszám alatti beadványában kifejezetten akként nyilatkozott, hogy nem a szerződés egyes rendelkezései érvényessé nyilvánítását, hanem az egész kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kéri, továbbá mivel e körben bizonyítási indítványt sem terjesztett elő, a bíróság a felperes másodlagos kereseti kérelméről, annak korlátai között döntött akként, hogy érdemi,

Siófoki Járásbíróság
1.P.20.539/2017/11.

konkrét kereseti kérelem hiányában, valamint erre irányuló bizonyítási indítvány hiányában az érvényessé nyilvánítás iránti kérelmét elutasította. Ennek hiányában az 1/2010. számú PK véleményben foglaltak alapján a bíróság megállapította, hogy az érvénytelenség általános jogkövetkezménye jelen esetben az, hogy a perbeli szerződésre jogot nem lehet alapítani, mivel a további jogkövetkezmények levonására alkalmas kereseti kérelem nem került előterjesztésre, ezért a felperesi keresetet elutasította.

A bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett, melynek során a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti áfa nélküli ügyvédi munkadíj összegét valamint a Kaposvári Törvényszék Pf.20.510/2017/4. számú végzésében megállapított fellebbezési eljárási költség összegét vette figyelembe.

Siófok, 2018. április 18.

dr. Pankasz Anita sk.
bíró